C/2026/3720

10.7.2026 г.

Резолюция на Съвета относно втория цикъл на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование (2026 – 2030 г.)

(C/2026/3720)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ

— Резолюцията на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.), Резолюцията на Съвета относно структурата за управление на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) и Резолюцията на Съвета относно европейското пространство за образование: поглед към 2025 г. и отвъд, в които се обявява, че през 2025 г. Съветът ще направи преглед на стратегическата рамка, включително цели на равнище ЕС, управленска структура и методи на работа, и по целесъобразност ще внесе всички необходими корекции за втория цикъл, с цел адаптиране към реалността и нуждите на европейското пространство за образование или към всички други значими събития в Европейския съюз;

— политическия контекст, както е изложен в приложение I.

КАТО ОТЧИТА

— важния принос на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението към съответните части на европейския семестър.

КАТО ЗАЯВЯВА ОТНОВО

— необходимостта от координация и съгласуваност на всички инициативи на ЕС в областта на образованието и обучението, по-специално тези, които се отнасят до уменията и компетентностите, при пълно зачитане на правното основание за съответните области на политиката, както е посочено в Договорите.

КАТО ИЗРАЗЯВА ЗАДОВОЛСТВО ВЪВ ВРЪЗКА С

— доклада на Комисията относно междинната оценка на стратегическата рамка на европейското пространство за образование за периода 2021—2030 г. ([1])

ИЗТЪКВА, ЧЕ:

— в контекста на променящата се геополитическа реалност даването на тласък за постигане на равен и приобщаващ достъп за всички до висококачествено образование и обучение е от основно значение за индивидуалния растеж, устойчивото социално и икономическо развитие, демокрацията, устойчивостта, социалното сближаване, конкурентоспособността и подготвеността;

— изграждането на европейското пространство за образование продължава да бъде водещата амбиция на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението. В този контекст, за да могат хората и обществото да реализират пълния си потенциал, образованието и обучението трябва да се разглеждат холистично.

([1]) COM(2025) 340 final

КАТО ОТЧИТА

— значителния напредък, постигнат от 2021 г. насам, в изграждането на европейското пространство за образование, както и многото инициативи, стартирали в унисон със стратегическите приоритети. Изпълнението на редица инициативи трябва да продължи;

— като основа за сътрудничеството продължават да служат резолюциите на Съвета от 2021 г. относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението. Настоящата резолюция на Съвета преразглежда и актуализира тези резолюции.

ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ, че съгласно доклада на Комисията относно междинната оценка на стратегическата рамка на европейското пространство за образование за периода 2021—2030 г.:

— стратегическата рамка внесе добавена стойност за ЕС, обединявайки държавите членки около количествени цели и споделени приоритети. Тя успя да доведе до постигането на резултати и съответни подобрения. Инструментите за изпълнение на европейското пространство за образование се прилагат и съчетават ефективно и съгласувано, както помежду си, така и с приоритетите като цяло. Данните показват, че европейското пространство за образование е успяло да осъществи важни нови действия на равнище ЕС, да вдъхновява и подкрепя националните реформи и да установи структурни, системни и устойчиви пътища за по-задълбочено европейско сътрудничество между образователните институции. В някои случаи сътрудничеството на равнище ЕС надхвърли очакванията и първоначалните амбиции, осигурявайки ефикасни линии за комуникация и координирана реакция при управлението на кризи, като по този начин се повишава устойчивостта на ЕС;

— силата на стратегическата рамка се крие в нейната солидна основа, изразяваща се в доброволно сътрудничество и съвместно създаване. По време на консултациите за оценката държавите членки потвърдиха твърдата си воля да продължат да си сътрудничат чрез стратегическата рамка;

— основните предизвикателства, структурирани посредством стратегическите приоритети, набелязани от Съвета през 2021 г. и в съответствие с Резолюцията на Съвета от 2023 г., продължават да бъдат актуални.

— могат да бъдат определени редица области с възможност за подобрение: стратегически приоритети, междусекторно сътрудничество и съгласуваност, управленски модел, както и два основни пропуска (липса на цели на равнище ЕС за някои дългосрочни или нововъзникващи приоритети и липса на систематични данни относно националните реформи като последващи действия във връзка с инициативи на ЕС);

— управленските структури на европейското пространство за образование, по-специално групата на високо равнище по въпросите на образованието и обучението, подпомагана от своя координационен съвет, осигуриха по-солидно политическо ръководство и по-стратегическо определяне на дневния ред. Европейското пространство за образование утвърждава истинско европейско измерение в образованието и обучението;

— що се отнася до целите на равнище ЕС, картината относно тенденциите за постигането им е разнородна. Наблюдава се положително развитие по отношение на няколко цели (напр. намалява броят на преждевременно напускащите училище), но за други е налице ограничен напредък или дори спад (напр. в областта на основните умения).

НАРЕД С ТОВА ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ:

— съобщението на Комисията относно Съюза на уменията ([2]), в което се подчертава, че за конкурентоспособността на Европа са необходими умения, вариращи от основни умения до умения, придобити чрез повишаване на квалификацията и преквалификация през целия живот. Комисията обявява нов подход, включително препоръка на ЕС-27 относно човешкия капитал като част от европейския семестър, съчетаващ политики в областта на образованието, обучението и заетостта, обединени около обща визия за конкурентоспособността;

— съобщението на Комисията относно плана за действие за основните умения ([3]), изготвено в отговор на спада в равнищата на основна грамотност, познания по математика и точни науки ([4]) и в което се разглеждат и намаляващите равнища на основни цифрови умения и граждански познания ([5]);

([2]) COM(2025) 90 final
([3]) COM(2025) 88 final
([4]) Както е удостоверено от PISA и PIAAC за възрастни.
([5]) Както е удостоверено в ICILS и ICCS +.

— съобщението на Комисията „Стратегически план за образованието в областта на НТИМ ([6]): умения за конкурентоспособност и иновации ([7]), което очертава предизвикателства в областта на НТИМ на всички равнища на образование и обучение, като спадащ интерес, участие и постижения, липса на преподаватели по НТИМ и неравнопоставеност между половете и от гледна точка на многообразието, като е необходимо всички те да бъдат разгледани от Съвета;

— намерението на Комисията да създаде Европейска обсерватория за определяне на необходимите умения и Европейски съвет на високо равнище по въпросите на уменията, както беше обявено в съобщението относно Съюза на уменията.

ПРИЕМА, че:

1. За да процъфтяват в днешния свят и да се справят с бъдещите дълбоки промени в обществото, икономиката и на пазара на труда, всички хора трябва да притежават ключовите компетентности за учене през целия живот ([8]), като в този контекст важна роля играят многоезичието, интердисциплинарните компетентности и трансверсалните умения. За да продължи да се постига това, е необходимо да се набележат мерки на политиката, способни да стимулират успеваемостта в образованието за всички учещи, включително възможности за образование и обучение на различни етапи от живота.

2. ЕС е изправен пред предизвикателство в областта на конкурентоспособността. Въпреки че се очаква да се сблъскат и с демографски предизвикателства, системите за образование и обучение ще трябва да предоставят на хората уменията, необходими за повишаване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Европа през следващите години и за подкрепа на екологичния и цифровия преход. Развиването на капацитет за устойчивост и способност за устояване и възстановяване от кризи ще спомогне за изграждането на ориентирани към бъдещето системи за образование и обучение в целия ЕС въз основа на извлечените поуки и в отговор на въздействието на агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея за европейската сигурност.

3. Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението ще бъде основният инструмент за подкрепа и прилагане на европейското пространство за образование, като се отчита изцяло възприетият от нея холистичен подход и, когато е целесъобразно, във взаимодействие със Съюза на уменията.

4. Въпреки значителния напредък в създаването на европейското пространство за образование, предстои още работа за пълното му изграждане до 2030 г.

5. С оглед на събитията по време на първия цикъл на стратегическата рамка е необходимо да се преразгледат и адаптират стратегическите приоритети, приоритетните области и целите на равнище ЕС, определени през 2021 г., както и да се укрепи образованието по въпросите на екологичния и цифровия преход във всички стратегически приоритети.

6. Утвърждаването на качеството, равнопоставеността, приобщаването и успеха за всички остава централен елемент на европейското пространство за образование, като обхваща всички негови стратегически приоритети. През втория цикъл (2026—2030 г.) стратегическата рамка ще бъде насочена към следните шест стратегически приоритета, като се използват наличните финансови средства:

([6]) Наука, технологии, инженерство и математика.
([7]) COM(2025) 89 final
([8]) Съгласно определението в Препоръка на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот (ОВ C 189, 4.6.2018 г., стр. 1).

Стратегически приоритет 1: Грамотност, математика и точни науки за всички

Висококачественото образование и обучение помагат на всички учещи да развият компетентности, изразяващи се в знания, умения и нагласи, които са от ключово значение за качеството на живот на отделния човек, неговите възможности за заетост, за социалното сближаване и конкурентоспособността и за устойчивостта и подготвеността на ЕС. За постигането на тази цел системите за образование и обучение следва да гарантират равен достъп, участие и резултати чрез насърчаване на висококачествено учене, приобщаване и благосъстояние. Въпреки напредъка, постигнат в първия цикъл на стратегическата рамка, все още е от ключово значение да продължат да се подобряват образованието, обучението и уменията за личностно израстване, активно гражданско участие и професионално развитие на учещите от всички възрасти.

Осигуряването на достатъчно ниво на грамотност (четене, писане и добро разбиране на писмена и устна информация), познания по математика и точни науки за всички е основата за всякакво по-нататъшно учене. Тази основа дава възможност на учещите да развиват както по-широки, така и по-специализирани компетентности, например в областта на НТИМ ([9]), и да постигнат успех в първоначалното и продължаващото образование, на пазара на труда и в обществото в по-широк план. Ключът към осигуряването на грамотност, познания по математика и точни науки са подобряването на качеството на преподаването и по-голямата равнопоставеност и приобщаване. Това ще спомогне да се гарантира успех за всички в образованието и обучението – нещо, което сега е по-важно от всякога.

Европа е изправена пред критично предизвикателство: неотдавнашните оценки, включително по линия на PISA, показват тревожна тенденция в областта на четенето, математиката и науката, като нараства делът на учещите, които не успяват да достигнат минимални нива на подготовка. Трябва да се положат повече усилия за справяне с този проблем, включително усилия за намаляване на броя на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението и за подобряване на достъпа до висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст, особено за учещите от уязвими групи. Придобиването от всички хора на умения в областта на грамотността, математиката и науките и насърчаването на ключовите компетентности за учене през целия живот като цяло са от съществено значение за тяхното личностно и професионално развитие и спомагат за преодоляване на социално-икономическите неравенства и недостига на умения. Едновременно с това подобряването на качеството на образованието и обучението следва да доведе до повишаване на броя на държавите с най-добри резултати, включително с оглед на укрепването на капацитета за иновации и конкурентоспособността на Европа.

В цяла Европа учещите в неравностойно положение са свръхпредставени сред учениците със слаби резултати. За да бъдат системите за образование и обучение истински приобщаващи, образователните постижения и достиженията на учещите на всички равнища и във всички видове образование и обучение не следва да се обуславят от лични, социални и икономически фактори. Приобщаващото образование и обучение включват и развиване на чувствителност в процесите на учене, за да се вземат предвид многообразието, приобщаването и недискриминацията. В този контекст не по-малко важно е да се преодоляват всички стереотипи и да се предостави необходимата подкрепа за учещите с увреждания и специални образователни потребности.

Стратегически приоритет 2: Развитие на цифровите умения и гражданското образование

В настоящия глобален контекст, белязан от кризи, изменение на климата, бързи технологични промени, цифровизация (включително изкуствен интелект (ИИ), нарастваща поляризация, разпространение на дезинформация и нарастващи предизвикателства пред демократичните норми и ценности, както и ниско равнище на демократично участие, е необходимо спешно да се укрепят демокрацията и устойчивостта в рамките на Европейския съюз. В това отношение ключова роля играят както цифровото, така и гражданското образование.

Цифровите умения имат важна роля в съвременния живот и са от съществено значение в почти всички области на обществото и икономиката. Те са от ключово значение за активното гражданство, пригодността за заетост, социалното приобщаване и благосъстоянието, като същевременно играят важна роля за подобряване на европейската конкурентоспособност чрез развитието на по-задълбочени умения в областта на НТИМ. Цифровото образование следва да обхваща медийна и цифрова грамотност, грамотност по отношение на данните, критично мислене, цифрово благосъстояние, борба с невярната информация и дезинформацията, кибертормоза, подбуждащите към омраза и увреждащи изказвания, както и познания относно ИИ и неговото етично и отговорно използване и относно други нововъзникващи технологии.

Не по-малко важно в настоящия контекст е гражданското образование. Настоящата ситуация в световен мащаб изисква информирани и ангажирани граждани, които разбират и зачитат демократичните институции, принципи и процеси на местно, национално, европейско и международно равнище. Гражданското образование помага на всички хора да придобият знанията, уменията и нагласите, необходими за активно и отговорно участие в демократичния живот и съдържателна гражданска ангажираност.

([9]) Може да бъде прилаган и подходът STEAM (науки, технологии, инженерство, изкуства и математика), при който се използва творческият потенциал от свързването на образованието в областта на науките, технологиите, инженерството и математика с изкуствата, хуманитарните и социалните науки.

Европейското измерение на преподаването ([10]) може да допринесе за утвърждаване на общите европейски ценности ([11]), затвърждавайки по този начин чувството за европейска идентичност и солидарност. То следва да насърчава зачитането на културното многообразие и да помага на учещите да осъзнаят своята местна, национална, европейска и световна идентичност. Гражданското образование върви ръка за ръка с разбирането на предизвикателствата на цифровия и екологичния преход.

Ключов аспект на гражданското образование е преподаването и ученето с демократични средства за демокрацията и в полза на демокрацията. Образованието и обучението, във всички области и на всички равнища, следва да утвърждават демократичните ценности, да насърчават открития диалог и критичното мислене и да противодействат както на невярната информация, така и на дезинформацията (включително онлайн). Училищата и всички други институции за образование и обучение следва да функционират като демократични общности, в които учещите са ангажирани в условията на участие, диалог и съвместно вземане на решения. Учителите, преподавателите, обучителите и ръководителите на всички равнища на образование и обучение следва да бъдат добре подготвени да играят жизненоважна роля за създаването на приобщаваща и основана на участието учебна среда, която да отразява на практика демократичните ценности. В това отношение цифровото и гражданското образование са особено важни, за да се помогне на учещите да мислят критично и да действат безопасно и отговорно онлайн. Необходимо е да се изготви етичен подход за използването на екрани, за да се гарантират благосъстоянието и безопасността на децата.

Следва да се акцентира върху насърчаването на активното гражданство, предоставяйки на хората компетентности и увереност, за да се ангажират конструктивно в своите общности и в демократичния процес на всички равнища.

Ученето в областта на екологичния преход и устойчивото развитие ([12]) и гражданското образование, са тясно свързани помежду си и са от значение и за европейската конкурентоспособност. Подготовката на учещите на всички равнища и във всички видове образование и обучение, за да се отговори на обществените и екологичните предизвикателства, е основен аспект на активното и отговорно гражданство. Това включва придобиване от хората на знанията, уменията и нагласите, необходими за пълноценно участие в екологичния и цифровия преход и за да допринесат за едно справедливо, социално и екологично устойчиво общество.

Стратегически приоритет 3: Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички

Обществените, технологичните, екологичните и икономическите предизвикателства въздействат все по-дълбоко върху начина ни на живот и работа. По-специално технологичното развитие изисква от населението да повишава квалификацията си и да се преквалифицира. Ученето през целия живот е от съществено значение в контекста на кризата в областта на климата, както и на технологичните промени, тъй като помага на хората да изградят устойчивост и да бъдат подготвени за протичащите екологични и обществени промени. То подкрепя изграждането на екологични и цифрови умения и гарантира, че хората са в състояние да се адаптират към новите и нововъзникващите изисквания на пазара на труда, като по този начин допринася за по-устойчив начин на живот и работа. В контекста на постоянно променящите се общества ученето през целия живот придобива решаващо значение за личностното, гражданското и професионалното развитие. Все още е необходим допълнителен напредък в осигуряването на гъвкави и висококачествени възможности за учене през целия живот за всички.

Остава нисък средният процент на участие на възрастните в ЕС, ангажирани в процеси на учене. Системите за образование и обучение следва да станат по-гъвкави, устойчиви, ориентирани към бъдещето и привлекателни, достигайки до по-многообразна група учещи, включително тези с ниски нива на умения. Те трябва да гарантират признаването на квалификациите и валидирането на предишно учене и да предлагат възможности за обучение с цел повишаване на квалификацията и преквалификация, включително на по-високи равнища на квалификация и през целия трудов живот на дадено лице, например чрез микроквалификации. Освен това иновациите в учебните пътеки, новите образователни подходи и професионалното ориентиране през целия живот могат да способстват да се отговори по-добре на нуждите на по-широк кръг учещи, тъй като все по-голям брой възрастни ще трябва да се преквалифицират и да повишават квалификацията си. Особено внимание следва да се обърне на подкрепата за учещите от маргинализирани среди и тези с увреждания и със специални образователни потребности.

([10]) Трябва да бъде насърчавано в съответствие с Препоръката на Съвета от 22 май 2018 г. относно утвърждаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването (ОВ C 195, 7.6.2018 г., стр. 1).

([11]) Както е посочено в член 2 от Договора за Европейския съюз и в Хартата на основните права на Европейския съюз.

([12]) Както е посочено в Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 1.

Мобилността на учещите, учителите, преподавателите, обучителите на учители и персонала следва да продължи да се разширява, по-специално чрез настоящата програма „Еразъм +“, като ключов елемент на сътрудничеството в ЕС и инструмент за подобряване на качеството и приобщаването в образованието и обучението и за насърчаване на многоезичието, междукултурните компетентности, европейската идентичност и активното гражданство в ЕС и извън него. Поради това трябва да се положат допълнителни усилия за премахване на съществуващите пречки пред образователната мобилност и мобилността в областта на преподаването, включително относно периодите на обучение в чужбина, осигуряването на качество и автоматичното взаимно признаване на квалификациите и резултатите от периодите на учене в чужбина ([13]). Важно е да се полагат усилия за баланс на мобилността, за да се гарантира балансирано движение и разпределение на уменията, както и да се наблюдават тези процеси.

Стратегически приоритет 4: Повишаване на привлекателността, компетентностите и мотивацията в професията на преподавателя и обучителя

Учителите, образователните специалисти, обучителите, ръководителите в областта на образованието и обучението, образователният и педагогическият персонал на всички равнища и във всякаква среда са в основата на образованието и обучението.

Държавите от ЕС са изправени пред все по-големи предизвикателства, свързани с недостиг на учители, особено по някои предмети и в определени географски области. Мотивацията на учителите, образователните специалисти, обучителите и другия образователен и педагогически персонал е от ключово значение за качеството на образованието и обучението. Поради това е необходимо да се повишат привлекателността и обществения престиж на учителската професия и да се разработят по-добри и по-гъвкави стратегии за набиране на персонал. Качеството на образованието на учителите, образователните специалисти и обучителите и тяхното професионално развитие, възможностите за мобилност, условията на труд и благосъстоянието са ключови фактори за повишаване на привлекателността на професията. За да се подкрепят иновациите, приобщаването, качеството и постиженията в образованието и обучението, образователните специалисти трябва да са компетентни и мотивирани, което изисква висококачествено първоначално образование и постоянно професионално обучение. Те следва да получават признание и да имат възможности за кариерно израстване.

Стратегически приоритет 5: Насърчаване на отлично и привлекателно европейско професионално образование и обучение (ПОО)

Първоначалното и продължаващото ПОО играе решаваща роля за подготвянето на работната сила в Европа за бъдещето. В целия ЕС държавите са изправени пред нарастващ недостиг на работна сила в ключови сектори. За да се гарантира европейската конкурентоспособност и да се стимулират иновациите, от съществено значение е да се повишат привлекателността, високите постижения и приобщаващият характер на ПОО. Необходимо е също така да се насърчава обществения престиж на ПОО и да се повишава осведомеността сред учещите, родителите и работодателите относно неговото качество и възможностите за професионално развитие, които то предоставя. Процесът от Копенхаген засилва колективните европейски усилия за разработване на висококачествени и иновативни системи за ПОО, като допринася за националната и европейската конкурентоспособност и устойчивост.

Протичащият екологичен и цифров преход, особено по отношение на появата на ИИ и други иновативни технологии, изисква нови умения и адаптивност, а ПОО играе важна роля за осигуряването на подходящи и ефективни ответни действия. Подкрепата за повишаване на квалификацията на учителите и обучителите в областта на ПОО и модернизирането на инфраструктурата за ПОО са от съществено значение за ефективното интегриране на екологичните и цифровите умения в преподавателската практика. Чрез привеждане на обучението в съответствие с изискванията на пазара на труда ПОО гарантира, че учещите не само са подготвени за съществуващите работни места, но и че могат да се адаптират към бъдещи промени. Осигуряването на съответствие на ПОО с нуждите на пазара на труда продължава да бъде от ключово значение. Също толкова важно е да се развива подходящо равнище на други трансверсални умения и компетентности за адаптиране през целия живот към променящите се нужди на пазара на труда и за личностно развитие чрез гражданско участие, предприемачество, цифрово образование и образование за устойчиво развитие.

Съществува неотложна необходимост от укрепване на ПОО в областта на НТИМ, за да се гарантират иновациите и технологичният напредък в Европа. Насърчаването на младите хора — особено момичетата и по-слабо представените групи — да следват програми за ПОО, свързани с НТИМ, ще бъде от съществено значение за посрещането на бъдещите обществени и икономически предизвикателства. Освен това ПОО играе важна роля в приложните научни изследвания, иновациите и предприемачеството, например чрез центровете за високи постижения в областта на професионалното образование.

([13]) В съответствие с Препоръката на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина (ОВ C 444, 10.12.2018 г., стр. 1).

Постигането на по-голямо многообразие в рамките на програмите за ПОО продължава да бъде важно предизвикателство. Особено внимание следва да се обърне на подкрепата за учещите от маргинализирани среди и на тези със специални образователни потребности. Превръщането на ПОО в привлекателен, гъвкав и приобщаващ път за всички учещи чрез ранно професионално ориентиране е от съществено значение не само за равенството, но и за преодоляване на пълния спектър от недостиг на умения в цяла Европа. Освен това ПОО следва да бъде признато и насърчавано като предлагащо възможности за личностно, академично и професионално развитие, които са също толкова ценни, колкото тези, предлагани от общообразователните пътеки.

За да се повиши допълнително привлекателността на ПОО, е важно да се увеличат възможностите за образователна мобилност. Насърчаването на трансграничния обмен и по-доброто признаване на квалификациите и периодите на обучение в чужбина може да направи ПОО по-динамичен и привлекателен път за всички учещи. Освен това тези усилия насърчават конкурентоспособността, чувството за европейска идентичност и сътрудничеството.

Ученето в процеса на работа остава в основата на ефективните системи за ПОО. Укрепването на партньорствата между институциите за обучение и работодателите и разширяването на възможностите за чиракуване и учене в процеса на работа могат да направят програмите за ПОО по-привлекателни и целенасочени.

ПОО следва да осигури възможности за по-нататъшно учене, като даде възможност на учещите да продължат обучението си чрез насърчаване на преминаването между ПОО и учебните пътеки в общообразователните или висшите училища. Следва да бъде възможно да се осъществява плавен преход от професионално обучение към по-нататъшно образование, включително висше образование, като по този начин се гарантира, че учещите могат да продължат да развиват уменията си през целия си живот и да се приспособяват към променящите се възможности за професионално развитие.

Стратегически приоритет 6: Насърчаване на конкурентоспособно европейско висше образование

Висшето образование, научните изследвания и иновациите продължават да играят съществена роля за гарантиране на бъдещата конкурентоспособност, иновационния капацитет, привлекателността и устойчивостта на обществото в Европейския съюз.

Вече е постигнат значителен напредък в укрепването на сътрудничеството между европейските висши училища ([14]), по-специално чрез прилагане на ключовите ангажименти от процеса от Болоня и инициативи, като алианси на европейски университети и резолюцията на Съвета относно знак за съвместна европейска диплома и следващите стъпки към евентуална съвместна европейска диплома: повишаване на конкурентоспособността на Европа и привлекателността на европейското висше образование ([15]), одобрена през май 2025 г. Тези усилия положиха основите за по-задълбочена интеграция и мобилност, които ще продължат да се развиват през следващите години. Продължаващото трансгранично сътрудничество не само повишава качеството на образованието и научните изследвания, но и укрепва демокрацията и култивира споделена европейска идентичност и ценности.

Следва да продължи да се работи за премахване на пречките пред транснационалното сътрудничество чрез насърчаване на изпълнението на инициативи като алиансите на европейски университети и продължаване на договорения през май 2025 г. триетапен процес „с оглед на прилагането на знак за съвместна европейска диплома за висше образование и проправяне на пътя за съвместна европейска диплома за висше образование“ ([16]). Необходими са допълнителни усилия за подобряване на автоматичното взаимно признаване на квалификациите с цел по-нататъшно обучение ([17]), което също ще допринесе за подобряване на мобилността на студентите и учещите.

Процесът от Болоня продължава да бъде важен крайъгълен камък на европейското висше образование. Осигуряването на полезно взаимодействие между стратегическата рамка и процеса от Болоня е от решаващо значение за избягване на дублирането и неефективността и за подкрепа на едно по-сплотено европейско пространство за образование. Укрепването на връзките с европейското научноизследователско пространство също продължава да бъде важно.

([14]) За целите на настоящата резолюция терминът „висши училища“ се използва като препратка към целия сектор, представляващ цялата област на висшето образование, като по този начин обхваща всички видове висши училища, включително, в съответствие с националното право или практика, изследователски университети, университетски колежи, университети по приложни науки, институции за висше професионално образование и обучение и висши училища по изкуствата.

([15]) ОВ C, C/2025/2939, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj

([16]) Макар и да продължават обсъжданията относно съвместната европейска диплома, Съветът на Европейския съюз все още не е взел решение за нейното евентуално въвеждане, като всяко позоваване на съвместна европейска диплома в настоящата резолюция на Съвета следва да се разбира в този смисъл.

([17]) В съответствие с Препоръката на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина (ОВ C 444, 10.12.2018 г., стр. 1).

За да се преодолее ефективно нарастващият недостиг на умения и недостигът на завършили висше образование на пазара на труда, достъпността на висшето образование следва да бъде разширена чрез създаване на възможности за учещите от всички възрасти и произход и чрез разработване на гъвкави модели на учене, които насърчават ученето през целия живот, признаването на предишно учене и подпомагат благосъстоянието на студентите и персонала. Студентите трябва да имат достъп до висококачествено и приобщаващо висше образование и да се ползват от достатъчно насоки и подкрепа, за да реализират пълния си потенциал.

Също толкова важно ще бъде да се отстояват основните академични ценности (включително академичната свобода) и да се признае ролята на висшите училища в подкрепа на бъдещото развитие на демократичните общества.

Академичният персонал е от съществено значение за процъфтяването на европейските висши училища и за задълбочаването на транснационалното сътрудничество. За да се преодолеят предизвикателствата, пред които е изправен този персонал, е необходимо да се подкрепят инициативи, които отчитат и признават стойността на различните негови роли и значението на привлекателните и устойчиви кариери във висшето образование.

Научните изследвания и иновациите са от централно значение за ролята на висшето образование за справяне със сложните обществени и икономически предизвикателства. Засиленото сътрудничество между висшите училища и икономическите сектори е от жизненоважно значение за привеждането на предлаганото от образователната сфера в съответствие с променящите се изисквания на пазара на труда.

Висшето образование в областта на НТИМ е от решаващо значение, за да се отговори на търсенето на квалифицирани специалисти в ключови сектори, включително чрез използването на микроудостоверения. Привличането на повече момичета и жени в образованието в областта на НТИМ още от ранна възраст е от ключово значение за увеличаване на броя на записаните във форма на висше образование и на броя на специалистите в областта на НТИМ. Освен това развитието на екологични и цифрови умения е от ключово значение за подпомагане на двойния преход и стратегическата автономност на Европа. Необходимо е да се обърне допълнително внимание и на развитието на висшето образование във връзка с ИИ и неговото етично и отговорно използване. ИИ ще окаже дълбоко въздействие върху сектора — от преподаването, ученето и оценката на студентите до научните изследвания, иновациите и вътрешните процеси във висшите училища.

ИЗТЪКВА, ЧЕ:

— укрепването на управлението на европейското пространство за образование може да бъде постигнато в рамките на настоящите структури ([18]). Принципите и методите на работа на европейско равнище са доказали своята ефективност и гъвкавост;

— групата на високо равнище по въпросите на образованието и обучението, подпомагана от своя координационен съвет, играе важна роля за определянето, обсъждането и насочването на стратегически и трансверсални въпроси за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението по ориентиран към бъдещето начин, включително ключови стратегически теми, свързани с цифровото образование и обучение и с цифровите умения и компетентности ([19]). Ефикасното изпълнение на тази роля е от ключово значение;

— правомощията на Съвета и ротационното председателство продължават да бъдат от основно значение за управлението, включително организирането на заседания на групата на високо равнище и заседания на генералните директори;

— работните групи по стратегическата рамка, работещи въз основа на отворения метод на координация, са от съществено значение за изготвянето на политиката на ЕС и за контактите между експерти от държавите членки. Техните мандати следва да отразяват актуализираните стратегически приоритети, определени в настоящата резолюция. Паралелните срещи между работните групи биха могли да бъдат доразвити, за да се укрепи междусекторният подход и да се гарантира по-съгласувано сътрудничество;

— важно е да се използват в по-голяма степен дейности за партньорско обучение, включително партньорски консултации;

— необходимостта от разпространение на информация и резултати продължава да бъде от решаващо значение на всички равнища (група на високо равнище, заседания на генералните директори и работни групи на стратегическата рамка); следва да се положат повече усилия за постигането на тази цел.

([18]) Както е посочено в Резолюцията на Съвета относно структурата за управление на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) (ОВ C 497, 10.12.2021 г., стр. 1).

([19]) Както е посочено в Препоръката на Съвета от 23 ноември 2023 г. относно подобряване на предоставянето на цифрови умения и компетентности в образованието и обучението (ОВ C, C/2024/1030, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj) в в Препоръката на Съвета от 23 ноември 2023 т. относно основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение (ОВ C, C/2024/1115, 24.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj).

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

1. Да работят заедно, с подкрепата на Комисията и като използват отворения метод на координация, за засилване на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението през периода до 2030 г. въз основа на преразгледаните стратегически приоритети, на принципите и методите на работа, и на конкретните въпроси и действия, договорени за всеки от стратегическите приоритети за цикъла 2026—2030 г., (както е посочено в приложение III).

2. Въз основа на националните приоритети и при надлежно зачитане на националните компетентности в областта на образованието и обучението, да разгледат мерки на национално и регионално равнище, насочени към постигане на напредък по стратегическите приоритети, набелязани в стратегическата рамка, и към колективен принос за пълното изграждане на европейското пространство за образование и постигане на целите на равнище ЕС, определени в приложение II.

3. Да подкрепят управленската структура и избраните методи на работа, като поемат отговорност за процеса.

4. Да използват ефективно политиките и настоящите инструменти на ЕС за финансиране в подкрепа на изпълнението на национални и регионални мерки и действия за постигане на напредък по стратегическите приоритети и свързаните с тях цели на равнище ЕС и на национално равнище.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА, ПРИ ПЪЛНО ЗАЧИТАНЕ НА СУБСИДИАРНОСТТА:

1. Да подкрепя и работи с държавите членки в сътрудничество по тази рамка по творчески начин въз основа на стратегическите приоритети, принципите и методите на работа, описани по-горе, целите на равнище ЕС и показателя, посочени в приложение II, както и конкретните въпроси и действия, договорени за всеки от стратегическите приоритети в цикъла за периода 2026—2030 г., както е посочено в приложение III.

2. да работи с държавите членки и да предоставя конкретна подкрепа за улесняване на взаимното обучение, анализа, партньорските консултации и споделянето на добри практики в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст, училищата, ПОО, висшето образование, ученето за възрастни и трансверсалните въпроси. За да се гарантира, че са обхванати всички сектори на образованието и обучението, следва активно да се проучат възможностите за паралелни и съвместни заседания на работните групи по стратегическата рамка.

3. Да анализира, по-специално чрез докладване на напредъка, въз основа на предоставена от държавите членки информация, степента, в която стратегическите приоритети на рамката са изпълнени по отношение на изграждането на европейското пространство за образование, но също и във връзка с европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението на национално равнище, чрез Обзор на образованието и обучението. Запазването на докладването в рамките на съществуващите структури, при надлежно отчитане на административната тежест, е от ключово значение за държавите членки.

4. Да си сътрудничи с държавите членки чрез Постоянната група по показателите и критериите с цел подобряване на анализа и събирането на данни и да докладва редовно на Съвета за извършеното.

5. Да продължи да работи по методологията въз основа на показателя в областта на гражданските познания, за да се даде възможност за по-нататъшно развитие на цел, свързана с гражданството.

6. Да публикува през 2030 г. окончателен доклад относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) и да изготви предложение за рамка за сътрудничество за следващото десетилетие.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПОЛИТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ

Съвет на Европейския съюз

1. Резолюция на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021 – 2030 г.), ОВ C 66, 26.2.2021 г., стр. 1.

2. Заключения на Съвета относно равнопоставеността и приобщаването в образованието и обучението с цел насърчаване на успеха в образованието за всички, ОВ C 221, 10.6.2021 г., стр. 3.

3. Заключения на Съвета относно инициативата „Европейски университети“ – хвърляне на мост между висшето образование, научните изследвания, иновациите и обществото: проправяне на пътя за ново измерение в европейското висше образование, ОВ C 221, 10.6.2021 г., стр. 14.

4. Резолюция на Съвета относно структурата за управление на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.), ОВ C 497, 10.12.2021 г., стр. 1.

5. Резолюция на Съвета относно нова европейска програма за учене за възрастни за периода 2021—2030 г., ОВ C 504, 14.12.2021 г., стр. 9.

6. Препоръка на Съвета от 29 ноември 2021 г. относно подходите за смесено обучение с цел висококачествено и приобщаващо основно и средно образование, ОВ C 504, 14.12.2021 г., стр. 21.

7. Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование, ОВ C 160, 13.4.2022 г., стр. 1.

8. Заключения на Съвета относно повишаването на мобилността на учителите и обучителите, по-специално европейската мобилност, в рамките на тяхното първоначално и продължаващо образование и обучение, ОВ C 167, 21.4.2022 г., стр. 2.

9. Заключения на Съвета относно Европейска стратегия за засилване на ролята на висшите учебни заведения за бъдещето на Европа, ОВ C 167, 21.4.2022 г., стр. 9.

10. Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 1.

11. Препоръка на Съвета от 28 ноември 2022 година относно пътищата към успеха в училище и за замяна на Препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище, ОВ C 469, 9.12.2022 г., стр. 1.

12. Заключения на Съвета относно оказването на подкрепа за благополучието в цифровото образование, ОВ C 469, 9.12.2022 г., стр. 19.

13. Резолюция на Съвета относно Европейското пространство за образование: поглед към 2025 г. и след това, ОВ C 185, 26.5.2023 г., стр. 35.

14. Заключения на Съвета относно бъдещите стъпки за превръщане на автоматичното взаимно признаване на образованието и обучението в реалност, ОВ C 185, 26.5.2023 г., стр. 44.

15. Заключения на Съвета относно приноса на образованието и обучението за укрепването на общите европейски ценности и демократичното гражданство, ОВ C, C/2023/1419, 1.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj.

16. Препоръка на Съвета от 23 ноември 2023 г. относно подобряване на предоставянето на цифрови умения и компетентности в образованието и обучението, ОВ C, C/2024/1030, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj.

17. Препоръка на Съвета от 23 ноември 2023 г. относно основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение, ОВ C, C/2024/1115, 24.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj.

18. Препоръка на Съвета от 13 май 2024 г. „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всеки (ОВ C, C/2024/3364, 14.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj.

19. Заключения на Съвета за насърчаване на обусловени от факти политики и практики в сферата на образованието и обучението за постигане на европейското пространство за образование, ОВ C, C/2024/3642, 14.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3642/oj.

20. Препоръка на Съвета от 25 ноември 2024 г. относно привлекателни и устойчиви кариери във висшето образование, ОВ C, C/2024/7282, 5.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj.

21. Заключения на Съвета относно стратегическите партньорства в образованието и обучението, ОВ C, C/2024/7400, 9.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7400/oj.

22. Заключения на Съвета относно приобщаващи, ориентирани към учащите практики в сферата на образованието и грижите в ранна детска възраст и училищното образование, ОВ C, C/2025/2796, 21.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2796/oj.

23. Резолюция на Съвета относно знак за съвместна европейска диплома и следващите стъпки към евентуална съвместна европейска диплома: повишаване на конкурентоспособността на Европа и привлекателността на европейското висше образование, ОВ C, C/2025/2939, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj.

24. Препоръка на Съвета от 12 май 2025 г. относно европейска система за осигуряване на качеството и признаване на квалификации във висшето образование, ОВ C, C/2025/3006, 28.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3006/oj.

Европейска комисия:

1. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейска стратегия за университетите, COM(2022) 16 final.

2. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно напредъка към постигането на Европейското пространство за образование, COM(2022) 700 final.

3. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно подробен план за европейска диплома за висше образование, COM(2024) 144 final.

4. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Плана за действие за основните умения, COM(2025) 88 final.

5. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Стратегически план за образование в областта на НТИМ: умения за конкурентоспособност и иновации, COM(2025) 89 final.

6. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Съюз на уменията, COM(2025) 90 final.

7. Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно междинната оценка на стратегическата рамка на европейското пространство за образование за периода 2021—2030 г., COM(2025) 340 final.

Други документи

1. Комюнике от Тирана (министерска конференция относно ЕПВО в Тирана, 29 и 30 май 2024 г.).
2. Декларация от Херинг относно привлекателно и приобщаващо професионално образование и обучение за повишаване на конкурентоспособността и качествени работни места за периода 2026 –2030 г. (12 септември 2025 г.).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ЦЕЛИ НА РАВНИЩЕ ЕС — Референтни нива за средните европейски постижения в образованието и обучението

Като средство за наблюдение на напредъка и определяне на предизвикателствата и като принос към разработването на политиката въз основа на обективни данни чрез систематичното събиране и анализ на международно съпоставими данни, очертаните в резолюцията стратегически приоритети за периода 2026—2030 г. следва да бъдат подкрепени от поредица от референтни нива за средните европейски постижения в образованието и обучението („цели на равнище ЕС“). Те следва да се базират единствено на съпоставими и надеждни данни и да отчитат спецификите на системите за образование и обучение и различните обстоятелства във всяка държава членка. Те следва да бъдат постигнати колективно от държавите членки, а не да се считат за конкретни цели за отделните държави до 2030 г. Държавите членки се приканват да обмислят определянето на съответни национални цели.

На тази основа държавите членки постигат съгласие по следните цели на равнище ЕС, които да бъдат постигнати до 2030 г. в следните девет целеви области:

3. **Постижения на 15-годишните в четенето, математиката и науките**

а) Делът на 15-годишните със слаби резултати по четене, математика и науките следва да бъде под 15 % ([1]).

б) Делът на отличните резултати по четене, математика и науки следва да бъде най-малко 12 % ([2]).

в) Делът на учещите в неравностойно социално-икономическо положение с добри резултати в поне една област (четене, математика или науки) следва да бъде най-малко 25 % ([3]).

4. **Осмокласници със слаби умения в областта на цифровите технологии**

Делът на осмокласниците с ниска компютърна и информационна грамотност следва да бъде под 15 % ([4]).

5. **Участие в образованието и грижите в ранна детска възраст**

Поне 96 % от децата на възраст между 3 години и възрастта за започване на задължително основно образование следва да участват в образованието и грижите в ранна детска възраст ([5]).

6. **Преждевременно напускащи системата на образованието и обучението**

Делът на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението следва да бъде под 8 % ([6]).

([1]) Източникът на данни е Програмата за международно оценяване на учениците (PISA), като данните се събират и управляват от ОИСР. С целта се измерва делът на 15-годишните (посещаващи образователни институции в 7. или по-горен клас на задължителното образование), които не достигат 2-ро ниво(по скала от 1 до 6) по скалата на владеене в съответната област (четене, математика или науки).

([2]) Източникът на данни е PISA. С целта се измерва делът на 15-годишните (посещаващи образователни институции в 7. или по-горен клас на задължителното образование), които достигат 5-о (по скала от 1 до 6) или по-високо ниво по скалата на владеене в съответната област (четене, математика или науки).

([3]) Източникът на данни е PISA. С целта се измерва делът на 15-годишните (посещаващи образователни институции в 7. или по-горен клас на задължителното образование) в най-ниския квартил на индекса на икономическия, социалния и културния статус, които достигат 4-то или по-високо ниво по скалата на владеене (1—6) в поне една област (четене, математика или науки).

([4]) Целта се основава на проучването на компютърната и информационната грамотност (CIL) в рамките на Международното проучване на компютърната и информационната грамотност (ICILS), извършвано от Международната асоциация за оценяване на образователните постижения (IEA). С целта се измерва делът на осмокласниците (на възраст 13— 14 години) с резултати под прага за 2-ро ниво по скалата за владеене в областта на компютърната и информационната грамотност.

([5]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва делът на децата на възраст между 3 години и възрастта за започване на задължително основно образование във всяка държава, които участват в образованието и грижите в ранна детска възраст.

([6]) Източникът на данни е Евростат (Наблюдение на работната сила в ЕС). С целта се измерва делът на населението на възраст 18—24 години, което е завършило най-много прогимназиален етап на основното образование и вече не участва във формално или неформално образование или обучение.

7. **Придобиване на висше образование**

Делът на хората на възраст 25—34 години, които са придобили висше образование, следва да бъде най малко 47 % ([7]).

8. **Участие на възрастните в обучение**

Поне 60 % от хората на възраст 25—64 години трябва да са участвали в обучение през последните 12 месеца ([8]).

9. **Записвания в областта на НТИМ**

а) Делът на записаните в области на НТИМ в рамките на средното професионално образование и обучение следва да бъде най-малко 45 %, като поне 1 от всеки 5 учещи трябва да бъде жена ([9]).

б) Делът на студентите, записани в области на НТИМ във висшето образование, трябва да бъде най-малко 32 %, като поне 2 от всеки 5 учещи трябва да бъдат жени ([10]).

в) Делът на студентите, записани в докторантски програми в областта на ИКТ, трябва да бъде най-малко 5 %, като поне 1 от всеки 3 студенти трябва да е жена ([11]).

10. **Образователна мобилност**

а) Във висшето образование делът на дипломираните с участие в образователна мобилност в чужбина следва да бъде поне 23 % ([12]).

б) В ПОО делът на учещите в областта на професионалното образование и обучение, които се ползват от образователна мобилност в чужбина, следва да бъде поне 12 % ([13]).

([7]) Източникът на данни е Евростат (Наблюдение на работната сила в ЕС). С целта се измерва делът на населението на възраст 25—34 години, което е завършило висше образование с кратък цикъл на обучение, бакалавърска, магистърска, докторска или еквивалентна образователна степен.

([8]) Целта беше приветствана от държавните и правителствените ръководители от ЕС в Декларацията от Порто и от Европейския съвет в неговите заключения от 24—25 юни 2021 г. Източникът на данни е Евростат, като понастоящем се разглежда възможността за прехвърляне от Наблюдението на образованието за възрастни към Наблюдението на работната сила в ЕС. Текущото събиране на данни в рамките на Наблюдението на работната сила в ЕС започна през 2022 г. С целта се измерва делът на лицата на възраст 25—64 години, които са участвали във формално или неформално образование и обучение през последните 12 месеца (с изключение на обучението с наставник на работното място). След като източникът бъде окончателно потвърден, Съветът може да вземе решение, ако е уместно, за преразглеждане на целта.

([9]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва делът на записаните да изучават природни науки, математика, статистика, информационни и комуникационни технологии, инженерство, производство и строителство от общия брой учещи, записани в професионално обучение в рамките на средното и след средното образование. Що се отнася до записванията на жени, целта измерва дела на жените, записани в области на НТИМ, от общия брой записани в области на НТИМ.

([10]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва делът на студентите, записани да изучават природни науки, математика, статистика, информационни и комуникационни технологии, инженерство, производство и строителство, от общия брой на записаните във висше образование. Що се отнася до записванията на жени, целта измерва дела на жените, записани в области на НТИМ, от общия брой записани в области на НТИМ.

([11]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва делът на записаните в програми за изучаване на информационни и комуникационни технологии от общия брой студенти на ниво докторска степен. Що се отнася до записванията на жени, целта измерва дела на жените, записани в ИКТ, от общия брой записани да изучават ИКТ.

([12]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва делът на завършващите висше образование и завършващите с мобилност за придобиване на кредити (мобилност за придобиване на кредити, която е с минимална продължителност от три месеца или представлява най-малко 15 кредита по Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS) (включително стажове и мобилност по време на обучение) или мобилност за придобиване на кредити, състояща се от по-малко от три месеца и поне три кредита по ECTS през целия цикъл на обучение). Тези действия за мобилност за придобиване на кредити могат да бъдат изцяло физически или комбинирани, т.е. да имат както виртуален, така и физически компонент. В Препоръка на Съвета от 13 май 2024 г. „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всеки (ОВ C, C/2024/3364, 14.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj) Съветът поиска от Комисията да представи предложение за актуализирана методика за събиране на данни през 2026 г. Работата по бъдещата методика все още продължава и се ръководи от Евростат.

([13]) Целта надгражда върху показателя, определен в Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост (ОВ C 417, 2.12.2020 г., стр. 1). Тя измерва дела на мобилните учещи през една календарна година от всички завършили ПОО през същата година. Тя включва участници в гъвкави възможности за мобилност, като например по програмата „Еразъм+“ (например краткосрочна мобилност, групова мобилност, комбинирана мобилност, мобилност, свързана с участие в конкурси за умения), или други програми за мобилност. Показателят ще се основава на данни, получени от Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат), за завършилите ПОО и „Еразъм +“ по отношение на мобилността. Когато са налични и само ако предоставените данни са съпоставими с данните от „Еразъм+“, данните от програмите на националните органи за мобилност, включително относно продължителността на мобилността, също биха могли да се използват за допълване на данните от „Еразъм+“. В случай че са включени данни от национални органи, това следва да се посочи по прозрачен начин.

11. **Международна привлекателност**

Годишният брой на учещите от държави извън ЕС, които идват да учат и да получат диплома за висше образование в ЕС, следва да бъде най-малко 350 000 ([14]).

В допълнение към посочените по-горе цели на равнище ЕС Съветът:

— признава работата на Комисията по показател в областта на гражданските познания. Въз основа на бъдещо предложение за цел Съветът може да постигне съгласие по цел на равнище ЕС по този ключов елемент, свързан със стратегически приоритет 2;

— отбелязва намерението на Комисията да публикува европейска стратегия за ПОО през 2026 г. и да представи нови предложения за цели за ПОО на равнище ЕС. Съветът ще разгледа бъдещите предложения по целесъобразност и ще вземе решение за новите цели на равнище ЕС.

([14]) Източникът на данни е Евростат (съвместно събиране на данни от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат). С целта се измерва броят на мобилните учещи, завършващи висше образование с мобилност (висше образование с кратък цикъл на обучение, бакалавърска, магистърска, докторска или еквивалентна степен), които идват от държава извън ЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

КОНКРЕТНИ ВЪПРОСИ И ДЕЙСТВИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПРИОРИТЕТИ НА ЕВРОПЕЙСКОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ВТОРИЯ ЦИКЪЛ: 2026 —2030 г.

Стратегически приоритет 1 — Грамотност, математика и науки за всички

i) Насърчаване на развитието на грамотност, математика и науки с акцент върху оказването на подкрепа както на учещите със слаби резултати, така и на тези с високи постижения.

ii) Разглеждане на инициативите, изложени в Плана за действие на Комисията за основните умения и Стратегическия план на Комисията за образование в областта на НТИМ.

iii) По-нататъшно насърчаване и подкрепа за преподаването и изучаването на езици и многоезичието за всички.

iv) Полагане на по-нататъшни усилия за намаляване на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението и на слабите резултати чрез подкрепа за подход, който обхваща цялото училище, с ориентирана към учещите визия за образованието, съответстваща на принципите на Конвенцията за правата на детето.

v) Засилване на работата за откликване на нарасналото многообразие от потребности на учещите и подобряване на достъпа до висококачествено и приобщаващо образование и обучение за всички учещи, включително тези с увреждания или специални образователни потребности и учещите от групи в неравностойно положение или уязвими групи.

vi) По-нататъшно прилагане на рамката на ЕС за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст.

vii) Поставяне на по-нататъшен акцент върху неравнопоставеността между половете в образованието и обучението и върху неравните възможности за момичетата и момчетата, жените и мъжете чрез насърчаване на по-балансиран по отношение на половете избор на образование и чрез преодоляване на свързаните с пола вредни стереотипи в образованието и образователните кариери, особено в областта на НТИМ.

viii) По-нататъшно насърчаване на устойчивите инвестиции в качествено и приобщаващо образование и обучение.

Стратегически приоритет 2 — Развитие на цифровите умения и гражданското образование

i) Последователен стремеж към защита и насърчаване на европейските ценности в политиката за образованието и обучението във всички области чрез насърчаване на гражданските, междукултурните, многоезичните и социалните компетентности, многообразието, взаимното разбирателство и уважение и ангажираността с демократичните ценности и основните права на всички равнища и във всички видове образование и обучение.

ii) Засилено насърчаване на критичното мислене и цифровото гражданство, подкрепено от цифрова и медийна грамотност, в това число разбирането на изкуствения интелект (ИИ), в отговор на нарастващото предизвикателство, свързано с невярната информация и дезинформацията.

iii) Проучване на въздействието на ИИ и други технологични постижения върху образованието и обучението във всички сектори и насърчаване на етичното и отговорното му използване.

iv) Насърчаване на благосъстоянието, включително цифровото благосъстояние, и психичното здраве в училище, както и на подкрепящата и безопасна училищна среда с цел предотвратяване и справяне с всички форми на насилие, тормоз, език на омразата, невярна информация и дезинформация и всички форми на дискриминация.

v) По-нататъшни усилия за постигане на напредък в знанията за екологичния преход и устойчивото развитие чрез по-нататъшно включване на тези теми във всички равнища на системите за образование и обучение в рамките на интердисциплинарен подход; когато е уместно, тези усилия биха могли да мобилизират експертен опит и ресурси за изграждане на мрежи и подкрепа за творчески подходи, например чрез коалицията „Образование за климата“ и използването на „GreenComp“: Европейската рамка за компетентност в областта на устойчивостта.

vi) По-нататъшен обмен на най-добри практики и изпълнение на действията, включени в плана за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г., препоръките на Съвета от 2023 г. относно основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение, и относно подобряване на предоставянето на цифрови умения и компетентности в образованието и обучението, като същевременно се обмислят инициативи в предстоящата пътна карта за 2030 г. относно бъдещето на цифровото образование и умения.

vii) Продължаване на работата по европейското измерение на преподаването.

viii) Разработване и проучване на концепцията за гражданско образование на европейско равнище. Може да се обмислят евентуални инструменти, например рамка за компетентност и насоки, като се вземе предвид работата, извършена от Съвета на Европа.

ix) По-нататъшно разработване и популяризиране на действията по инициативата „Жан Моне“, които са част от програмата „Еразъм+“.

Стратегически приоритет 3 — Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички

i) Насърчаване на гъвкави системи за образование и обучение, насочени към етапите на преход между професионалното образование и обучение, висшето образование и ученето за възрастни, включително неформалното и самостоятелното учене, както и от образованието и обучението към работата.

ii) Насърчаване на нагласа за учене през целия живот като основен подход към образованието и обучението.

iii) Мерки, които да гарантират, че системите за образование и обучение, включително системите за учене за възрастни, подпомагат всички учещи при достъпа до променящ се пазар на труда и в личностното им развитие и продължават да подобряват възможностите за повишаване на квалификацията и преквалификация за всички възрастни, особено за нискоквалифицираните.

iv) По-нататъшно изпълнение на новата европейска програма за учене за възрастни за периода 2021—2030 г.

v) Насърчаване на свободата на учещите и учителите, на образователните специалисти и обучителите и на останалия персонал в областта на образованието и обучението да бъдат мобилни, а институциите да си сътрудничат, във и извън Европа, чрез образователна мобилност и трансгранично сътрудничество.

vi) По-нататъшни усилия за премахване на съществуващите пречки и бариери пред всички видове образователна и преподавателска мобилност, включително свързаните с достъпа, професионалното ориентиране, услугите за студенти и признаването.

vii) Проучване на възможността за изграждане на европейски училищни алианси.

viii) Последващи действия по инициативите, изложени в препоръката на Съвета от 13 май 2024 г. „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всички.

ix) Увеличаване на усилията за привличане на по-голям брой студенти от държави извън ЕС, които да учат и завършват висше образование в ЕС, и за задържане на талантите в съответствие с миграционната политика на ЕС.

x) Проучвателна работа за взаимно признаване на квалификациите за образование и обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина в училище и ПОО за целите на мобилността и по-нататъшното учене.

xi) Когато е необходимо, продължаване на работата за признаване и валидиране на резултатите от неформално и самостоятелно учене, включително доброволчество, и за повишаване на приобщаващия характер, качеството и признаването на трансграничните дейности за солидарност.

Стратегически приоритет 4 — Повишаване на привлекателността, компетентностите и мотивацията в професията на преподавателя и обучителя

i) По-нататъшно насърчаване на високите постижения в преподаването на всички равнища на образованието и обучението и подобряване на привлекателността и статута на професията на преподавателя, педагога и ръководителя.

ii) Засилване на европейското сътрудничество за споделяне на най-добри практики за привличане и задържане на компетентни, висококвалифицирани и мотивирани учители и обучители, включително във връзка с техните условия на труд.

iii) Допринасяне за разработването на програма на ЕС за учителите и обучителите.

iv) По-нататъшна подкрепа за развиването на основни и на задълбочени цифрови умения и компетентности и иновативни педагогически методи, включително като се гарантира, че подготовката на учителите отговаря на компетентностите им да преподават в цифрова среда и да отговарят на свързаните с ИИ предизвикателства и възможности.

v) По-нататъшно изграждане на мрежи от институции за подготовка на учители чрез академиите за учители по програма „Еразъм+“.

vi) Подкрепа за учителите, образователните специалисти, обучителите и ръководителите в областта на образованието и обучението при управлението на приобщаването, равнопоставеността и многообразието по отношение на езика, културата и възрастта.

vii) По-нататъшно увеличаване на броя и качеството на възможностите за образователна мобилност за учителите, обучителите, ръководителите в областта на образованието и обучението и останалия педагогически и образователен персонал в Европа.

viii) Работа за намаляване на дисбаланса между половете на всички равнища и във всички видове професии, свързани с образованието и обучението.

ix) Допринасяне за евентуалното разработване на европейска рамка за компетентност за академичния персонал и за прилагането на мерки, които да гарантират привлекателността и устойчивостта на кариерите във висшето образование.

Стратегически приоритет 5 — Насърчаване на отлично и привлекателно европейско професионално образование и обучение (ПОО)

i) Последователен стремеж към изграждането на привлекателна и иновативна система за ПОО чрез разработването на европейска стратегия за ПОО, съсредоточена върху привлекателността, високите постижения и приобщаването.

ii) По-нататъшно укрепване на транснационалното сътрудничество, например по линия на центровете за високи постижения в областта на професионалното образование, и подкрепа за по-нататъшното им развитие и за изграждането на мрежи.

iii) Улесняване на мобилността на учещите в ПОО чрез проучване на възможността за разработване на потенциална европейска диплома/знак за ПОО, като същевременно се обмислят възможни алтернативни подходи с оглед на решение на Съвета на по-късен етап.

iv) По-нататъшно насърчаване и използване на микроквалификациите в рамките на Европейската квалификационна рамка (ЕКР) в областта на ПОО, ако е приложимо.

v) Изпълнение на Декларацията от Херинг относно привлекателно и приобщаващо професионално образование и обучение за повишаване на конкурентоспособността и качествени работни места за периода 2026—2030 г.

vi) По-нататъшно разширяване на Европейския алианс за професионална подготовка.

vii) Обмисляне на инициативи в ПОО, свързани със стратегическия план за образование в областта на НТИМ.

viii) Допринасяне за екологичния преход и по-нататъшно насърчаване на перспективите за екологична устойчивост във всички учебни програми за образование и обучение.

ix) По-нататъшни усилия за развиване на основни и на задълбочени цифрови умения и компетентности в областта на ПОО, за да се посрещне и отговори на технологичната и цифровата трансформация на икономиката и обществото.

Стратегически приоритет 6 — Насърчаване на конкурентоспособно европейско висше образование

i) По-нататъшно стимулиране на по-тясното и по-задълбочено сътрудничество между висшите учебни заведения чрез лансиране и насърчаване на безпроблемно транснационално сътрудничество.

ii) По-нататъшно развиване на инициатива за мрежи от европейски университети по линия на програмата „Еразъм+“ във взаимодействие с европейските, регионалните и националните инструменти за финансиране въз основа на оценка на вече постигнатия напредък.

iii) По-нататъшно автоматично взаимно признаване на квалификациите с цел по-нататъшно обучение ([1]).

iv) Продължаване на договорения през май 2025 г. три-етапен процес „с оглед на въвеждането на знак за съвместна европейска диплома и проправянето на пътя за съвместна европейска диплома“ въз основа на работата на лабораторията за политиката на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование, като същевременно се обмислят възможни алтернативни подходи.

v) По-нататъшна проучвателна работа за разработването на рамка за осигуряване на качеството на алиансите на висши училища въз основа на европейските стандарти и насоки за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ЕСУ) и стандартите на Европейския подход за осигуряване на качеството на съвместните програми.

vi) Последователен стремеж към по-голяма достъпност на висшето образование за по-широк кръг учещи и възрасти и предоставяне на целенасочени насоки и подкрепа, които да им помогнат да успеят.

vii) Обмисляне на инициативи във висшето образование, свързани със стратегическия план за образование в областта на НТИМ.

viii) Насърчаване на балансирана мобилност и балансирано движение и разпределение на уменията.

ix) По-нататъшно засилване на полезните взаимодействия и улесняване на по-нататъшната работа между секторите на висшето образование, иновациите, научните изследвания и икономиката, с акцент върху укрепването на съответствието с нуждите на пазара на труда и предприемачеството.

x) По-нататъшно укрепване на доказателствената база за иновативния, приобщаващ и конкурентен характер на европейския сектор на висшето образование, включително за адекватността на придобитите умения и за съпоставимостта на резултатите на дипломираните.

xi) Подкрепа за основаното на факти разработване на политики, по-специално чрез непрекъснато подобряване на Европейската обсерватория на сектора на висшето образование, и популяризирането на проучването на студентския живот в Европа Eurostudent и проучването за проследяване на дипломираните висшисти в Европа Eurograduate.

([1]) В съответствие с Препоръката на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина (ОВ C 444, 10.12.2018 г., стр. 1).

xii) По-нататъшно популяризиране и използване на микроквалификациите в областта на висшето образование.

xiii) Насърчаване на по-нататъшното използване на инициативата за европейска студентска карта с цел облагодетелстване на всички мобилни студенти в Европа.

xiv) По-нататъшни усилия за развиването на цифрови умения и компетентности, включително използването на ИИ, във висшето образование, за да се посрещне и отговори на технологичната и цифровата трансформация на икономиката и обществото.

xv) Принос в подкрепа на защитата на основните академични ценности съвместно с действията по линия на процеса от Болоня и европейското научноизследователско пространство.